

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum ratio naturalis dicet sine vlla reuelatione, dolorem peccati esse necessarium, & huius doloris esse aliqua edenda signa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Lapis post baptismum in mortale, est necessarium, saltem in veros peccatum mortiferum. Patet hoc ex Concilio Tridentino sess. 14. can. 1. 6. 7. Et colligitur Ioani 20. vbi Dominus dedit Apostolis potestatem remittendi peccata per Sacramentum Penitentiae, & retinendi negata absolutione: ergo non potest quis à peccato post Baptismum commisso liberari, nisi per Sacerdotis absolutionem. Ratio est: quia nemo potest iustificari sine merito Passionis Christi: atqui hoc in noua lege non applicatur nobis, nisi per aliquod Sacramentum, seu symbolum externum, vel certe non sine eius voto: idque partim, vt facilius iustificaremur, partim vt beneficium nostrae redemptionis in peccatorum expiatione expressius agnosceremus & testaremur.

Quando, & quale votum sciat.

Dixi, vel non sine eius voto: Quia Sacramentum seipsa adhibitum non semper est necessarium ad iustificationem: sed tunc duntaxat, quando adest copia confessoris, & praeceptum vtget: alijs temporibus votum sufficit, & quidem implicitum inclusum in contritione. Sicut enim contritio includit propositum seruandi omnia mandata, ita etiam includit propositum vtendi illis praesidijs, quae Dominus ad delendum peccata instituit. Explicite autem votum non est absolute necessarium. Et ratio est: quia vera contritio per se sufficiens est absque alio actu ad hominem iustificandum, sicut sufficiens erat in lege naturae & veteri: nam per Sacramentorum institutionem nihil est eius virtuti detractum: quare non requirit aliquem actum sibi coniunctum, qui iure naturae non est necessarius. Confirmatur: quia hoc expressum propositum confitendi non iustificat: solum enim requiritur propter opus externum iustificans: ergo quando non est opportunitas operis externi, non est hoc expressum propositum necessarium, sed ipsa contritio iustificat. Supposita tamen huius Sacramenti institutione, & diuino mandato de eius vsu, in contritione includitur votum seu propositum huius Sacramenti, sicut & aliorum praeceptorum seruandorum; quod propositum sic inclusum sufficit, sicut supra de Baptismo dictum est.

ARTICVLVS VI. & VII.

Vtrum Penitentia sit secunda tabula post naufragium? & Vtrum hoc Sacramentum fuerit conuenienter in lege noua institutum?

AD vtrumque respondetur Affirmatiue. De Sexto art. vide D. Thomam.

Quod autem Sacramentum hoc sit conuenienter in lege noua institutum: Probatum Primò, Ex parte Christi, qui instituit, qui est sapientissimus, vt pote Dei Sapia. Secundo, Ex parte nouae legis, & temporis gratiae; cuius remedia debebant esse & facilia, & certa, & copiosa utilitatis: tale autem remedium est hoc Sacramentum. Facile enim est confiteri sua peccata, nec possumus esse humano more certiores remissionis peccatorum, quam per hoc Sacramentum, quod ex opere operato sanctificat. Denique non potest non esse vtilissimum, in quo tot virtutum, vt fidei, spei, hu-

militatis, & penitentiae actus obeuntur, & dantur remedia contra futura peccata. Tertio ex parte Ecclesiae, in qua oportebat esse potestatem remittendi peccata ad meliorem eius gubernationem, & ne plerique in desperationem inciderent.

DVBIVM I.

Vbi, & quando hoc Sacramentum sit institutum?

Respondeo esse institutum Ioannis 20. v. 23. post resurrectionem; vbi Dominus insufflans ait, Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittantur eis; quorum retinueritis, retenta sunt. Ita docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 1 & can. 3. Ex alijs autem Scripturae locis non ita euidenter conuincitur: nam Matth. 16. v. 13. quando dicitur Petro, Et tibi dabo claves regni caelorum: & Matth. 18. v. 18. vbi omnibus Apostolis dicitur, Quaecumque ligaueritis super terram, erunt ligatae & in caelis &c. generatim quidem promittitur hoc Sacramentum, non tamen datur vel instituitur.

Institutum est Ioan. 20. post resurrectionem.

Nec obstat illud Matth. 4. v. 17. Penitentiam agite, appropinquauit enim regnum caelorum: & Lucae ultimo, Oportebat Christum pati, & resurgere a mortuis, praedicari in nomine eius penitentiam in omnes gentes: non enim est ibi sermo de Sacramento Penitentiae, sed de actu virtutis Penitentiae, qui omni tempore fuit necessarius ad remissionem peccati: nam est iuris naturalis, vt inquit D. Thomas; vel potius, iuris supernaturalis, quod tamen ordini gratiae est conaturale, sicut praeceptum fidei, spei, & Charitatis.

Aquis penitentiae fuit semper necessarius ad salutem.

Verum, Quia hic actus penitentiae in nobis erat imperfectus, & raro tantus, quantum esse debebat, vnde pauci à peccato liberati fuissent, Christus qui in noua lege venerat omnia perficere, assumpsit illum in materia Sacramenti, superaddens illi vim Sacramentalem, & verbum absolutionis, quo facilius certius & copiosius sanctificaremur.

Elenatus nunc est in sacramentum.

DVBIVM II.

Vtrum ratio naturalis dicat sine vlla reuelatione, dolorem peccati esse necessarium, & huius doloris esse aliqua edenda signa?

CAietanus affirmat, ratione naturali non cognosci, de peccato praeterito esse dolendum, aut hunc dolorem esse peccati remedium, & valere ad reconciliationem. Similiter existimat, non cognosci, exterius aliquod signum doloris esse prodendum, nisi ob peccatum publicum.

29

Sed proferretur contrarium est longe probabilius. Ac Primò, cognosci ratione naturali, dolendum esse de peccato, patet: Quia naturaliter cognoscimus peccatum esse malum contra dictamen recte rationis, atque adeo contra proprium bonum hominis, quod est honestum: ergo esse de eo dolendum. Item naturaliter possumus cognoscere, Deum offendi peccatis: tum quia sunt contra legem rationis, cuius ipsum cognoscimus esse auctorem: tum quia ethnici id cognouerunt, vt patet ex Gorgia Platonis lib. 4. de Republ. Vnde nulla gens est tam barbara, quae iram Deorum placare non nitatur. Secundo, dolorem & vindictam esse remedium

Verior opinio affirmat contra Caietanum.

remedium peccati. Nam naturaliter cognoscimus Deum esse benignum, ac proinde pœnitentiâ placari. Quod confirmat visus omnium gentium, quæ à Dijs suis veniam precantur, varijsque modis eos conantur placare.

Dices: Ergo etiam voluntas potest solis naturæ viribus dolere de peccato, ut est offensio Dei.

An solis naturæ viribus possimus dolere de peccatis.

Respondeo Primò, Negando Consequentiam: Quia voluntati difficilius est efficaciter præstare pœnitentiam, quàm intellectui eam cognoscere. Respondeo Secundò, Admitti potest, voluntatem posse solis naturæ viribus aliquo modo dolere de peccato, sed imperfectè, & non quantum oportet ad remissionem peccati. Quia non eâ estimatione intellectus & voluntas potest de eo dolere, quâ par est de tanto malo doleri; neque etiam ex eo amore, quo par est, tantum bonum amari. Hoc enim sine auxilio gratiæ præstare nequit, cum in hoc supernaturalis ratio actus ipsius consistat.

Respondeo, Si inde non perturbatur scrupulis, vel nouis tentationibus, vel non impeditur ab utilioribus exercitijs, valdè bonum est subinde hoc facere. Secus verò, si hoc modo fouerentur scrupuli, vel alia huiusmodi incommoda: tunc enim fatius est, ut solum in genere doleat se Deum crebrò offendisse. Et hic generalis dolor vsque ad finem vitæ perdurare debet, non quidem sub præcepto, sed sub consilio. Ita intellige Diuum Thomam articulo 8. Quare non rectè dixit Melchior Canus Relectione de Pœnitentia parte 4. teneri nos saltem sub peccato veniali actu dolere de peccatis præteritis, quando occurrunt memoriæ: eò quòd tunc nolle dolere de peccato, sit peccatum veniale, cum sit actus otiosus. Nam potest quis iusta ratione nolle immorari huiusmodi cogitationi, aut nolle dolorem elicere: ut si timet scrupulos, nouas tentationes, aut alia incommoda; tunc enim nullum erit peccatum nolle dolere.

Canus re. fellitur.

ARTICVLVS X.

ARTICVLVS VIII. & IX.
Vtrum homo debeat vsque ad finem vitæ pœnitere, idque continuò?

Vtrum Sacramentum Pœnitentiæ debeat iterari?

De peccato rite confessio, non tenet amplius dolere.

Respondeo; Hominem non posse continuò actu pœnitere, sed bene potest habitu. Notandum est breuiter: Si quis semel peccatum suum confessus fuit, & de eo doluit, sicut oportet, pœnitentiâque impositam impleuit, non obligari, ut amplius de eo actu doleat, sicut rectè hic docet Caietanus. Imò post habitam contritionem, vel attritionem cum Sacramento, non tenetur homo sub nouo peccato amplius elicere in se actum displicentiæ peccati, aut doloris, ut idem docet; sufficit enim, ut semper displiceat negatiuè, id est, ut nunquam placeat.

An consideratur, ut quis sapè de peccatis actu doleat.

Petes: An saltem sit consulendum, ut quis frequenter peccata sua commemoret, & dolorem de illis in se excitet?

Respondeo Affirmatiuè. Ratio est: Quia non imprimis characterem. Vide D. Thomam, cuius argumenta, etsi primariò solum probent pœnitentiâ posse iterari, ut est actus virtutis; secundariò tamen etiam probant, pœnitentiæ Sacramentum iterari posse. Nam hoc Sacramentum nihil est aliud, quàm perfectio quædam & consummatio actus pœnitendi.

33

Notandum hic est; Nouatjanum, & adiutorium eius Nouatum, non negasse, quin interior, & etiam exterior pœnitentia, quatenus virtus est, possit iterari, & quin homo possit sapius Deo reconciliari; nam hoc vbique Scriptura clarè docet; sed non esse in Ecclesiâ aliquam potestatem, aut Sacramentum, per quod, homo post Baptismum lapsus, Deo reconcilietur. Error Nouatjanorum.

QVÆSTIO LXXXV.

De Pœnitentia, ut est virtus.

In Sex Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

Vtrum Pœnitentia sit virtus?

Vis vocis Pœnitentiæ excutitur contra hæreticos.

Notandum est, Nomen Latinum Pœnitentiæ, & Græcum μετάνοια passim in Scripturis, & apud Auctores tum Ecclesiasticos, tum profanos, vsurpari non pro nuda respicientia (ut volunt nostri hæretici) sed pro dolore, & detestatione peccatorum, & vindicta pro ipsdè sponte suscepta; Iob cap. vltimo, vers. 6. Ago pœnitentiam in fauilla & cinere; id est, vindico peccata mea. Lucæ 10. vers. 13. Si in Ty-

ro & Sidone facta fuissent virtutes quæ facta sunt in vobis; olim in cilicio & cinere pœnitentiâ egressi. Matthæi 12. & Lucæ 11. dicitur; Niniuitas egressa pœnitentiâ ad prædicationem Iona. Quibus locis hæretici, ut tollant omnem afflictionem & pœnâ pro peccatis susceptam, pro, egerunt pœnitentiâ; vertunt, respuerunt: sed absurdè; nam Scriptura apertè loquitur de dolore & vindicta pro peccatis assumpta; idè enim dicit in cinere & cilicio pœnitentiâ egressi: absurdè autem diceretur, in cinere & cilicio respuisse. Et Niniuitæ grauem afflictionem assumpserunt, ut videre est Ionæ capite 3. scilicet ieiunium, cilicium, precès. Nuda autem respicientia non requirit vllam afflictionem